

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА АКУШЕРСТВА, ГІНЕКОЛОГІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ СІМ'Ї

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
медичного інституту

_____ Андрій ЛОБОДА

“ _____ ” _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
циклу тематичного удосконалення
**«Вибрані питання невідкладних станів в акушерстві та
гінекології»**
галузь знань – 22 «Охорона здоров'я»
спеціальність – 222 «Медицина»
освітній рівень - повна вища освіта
кваліфікація - Лікар

Форма навчання змішана

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг, години	Аудиторні заняття, години		
	Лекції	Практичні	Семінарські
78	30	40	8

Розробники: к.мед.н., доцент А. Б. Сухарєв

Затверджено на методичному засіданні кафедри, протокол № 6 від 19 грудня 2022 р.

Суми – 2023

Пояснювальна записка

Цикл тематичного удосконалення **«Вибрані питання невідкладних станів в акушерстві та гінекології»** розрахований на лікарів акушерів та гінекологів, які працюють у жіночій консультації та акушерсько-гінекологічному стаціонарі, надають медичну допомогу вагітним та жінкам з гінекологічною патологією і яким доводиться займатися діагностикою, диференціальною діагностикою, лікуванням та профілактикою акушерсько-гінекологічної патології.

Цикл проводиться з метою поглиблення професійних знань, умінь та практичних навичок лікарів в питаннях надання невідкладної допомоги в акушерсько-гінекологічній практиці.

Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань і практичних навичок, необхідних лікарю акушер-гінекологу для діагностики, лікування та профілактики невідкладної акушерсько-гінекологічної патології.

Для визначення рівня знань курсантів та ступеня опанування ними практичних навичок передбачено такі види контролю: вхідний контроль знань, поточні тест-контролі, заключний контроль знань та участь у підсумковій конференції.

Курсантам, які успішно склали усі види контролю, видається свідоцтво встановленого зразка.

1. Цілі та задачі дисципліни, її місце в навчальному плані та роль у підготовці спеціаліста

1.1 Цілі дисципліни, її місце в системі підготовки спеціаліста

Мета: підготувати лікаря акушера-гінеколога до атестації на відповідну категорію та визначити рівень його знань та умінь відповідно до кваліфікаційних вимог.

1.2 Задачі вивчення дисципліни, формування знань і вмінь

По закінченню циклу удосконалення **“Невідкладні стани в акушерстві та гінекології” лікар повинен знати:**

- регуляцію пологової діяльності, аномалії пологової діяльності;
- партограму;
- методи обстеження стану плода;
- знеболення в акушерстві та гінекології;
- ендоскопічні методи лікування невідкладних станів в гінекології;
- реанімацію та інтенсивну терапію новонароджених;
- екстрагенітальні захворювання в акушерстві та гінекології;
- кровотечі в акушерстві, геморагічний шок в акушерстві та гінекології;
- гестози;
- травматизм в акушерстві та гінекології;
- ФПН, ознаки гіпоксії плода;
- гнійно – септичні захворювання в акушерстві;
- гнійно – септичні захворювання в гінекології;
- передопераційну підготовку та після операційне ведення акушерських та гінекологічних хворих;
- передракові захворювання та пухлини жіночих статевих органів і молочних залоз;
- ознаки емболії навколоплідними водами та тромбоемболічні ускладнення в акушерстві та гінекології;
- кесарів розтин у сучасному акушерстві;
- акушерські щипці та плодоруйнуючі операції;
- тазові передлежання, неправильні передлежання плода.

По закінченню тематичного циклу удосконалення “Невідкладні стани в акушерстві та гінекології” лікар **повинен уміти надавати невідкладну допомогу при:**

- геморагічному шоці в акушерській клініці;
- ДВС-синдромі в акушерській клініці;
- тромбоемболії систему легеневої артерії;
- емболії навколоплідними водами;
- септичному шоці;

- прееклампсії тяжкого ступеня;
- еклампсії та екламптичній комі;
- передлежанні плаценти;
- передчасному відшаруванні нормально розташованої плаценти;
- порушенні прикріплення і відокремлення плаценти;
- гіпотонії матки;
- розривах та гематомі піхви та промежини;
- розриві шийки матки III ступеня;
- розриві матки;
- перекруті ніжки пухлини;
- порушенні живлення лейоматозного вузла;
- гнійних тубооваріальних пухлинах;
- травматичних пошкодженнях статевих органів;

Повинен уміти проводити диференційовану діагностику з гострою хірургічною патологією (апендицит, кишкова непрохідність, перфоративна виразка шлунка, холецистит, ниркова коліка, гострі гінекологічні захворювання).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Проведення лекційних занять з використанням мультимедійної презентації, відео-матеріалів. Проведення практичних занять за визначеними темами.

Серед інших методів навчання при вивченні навчальної дисципліни «Вибрані питання невідкладних станів в акушерстві та гінекології» залежно від етапу навчання застосовують наочні методи (ілюстрація), метод підготовки до вивчення нового матеріалу та вивчення нового матеріалу, його закріплення у вигляді питань для самоконтролю, тестових завдань, кейс-методів, пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, частково-пошукові, дослідницькі методи й інші види самостійної роботи під керівництвом викладача.

Робочий навчальний план
циклу тематичного удосконалення
«Вибрані питання невідкладних станів в акушерстві та гінекології»

Коди та найменування курсів та розділів програми		Кількість навчальних годин			
		лекції	практ. зан.	семін. зан.	всього
1.	Аномалії пологової діяльності: етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Надання невідкладної допомоги при аномаліях пологової діяльності.	2	2	2	
2.	Кровотечі в першій половині вагітності: діагностика та принципи надання невідкладної допомоги.		2		
3.	Кровотечі в другій половині вагітності: діагностика та принципи надання невідкладної допомоги.	2	2		
4.	Кровотечі в ранньому і пізньому післяпологовому періодах: діагностика та принципи надання невідкладної допомоги.		2		
5.	Ектопічна вагітність. Сучасна діагностика і надання невідкладної допомоги.		2		
6.	Особливості перебігу вагітності, пологів і післяпологового періоду при порушеннях ритму. Невідкладна допомога.		2	2	
7.	Особливості перебігу бронхіальної астми при вагітності, пологах і післяпологовому періоді. Принципи надання невідкладної допомоги.	2	2	2	
8.	Особливості перебігу вагітності, пологів і післяпологового періоду при специфічних та неспецифічних захворюваннях легень. Невідкладна допомога.		2		
9.	Перекрути кисти яєчника: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи терапії.		2		

10.	Тубооваріальні утворення в гінекології: діагностика та принципи надання невідкладної допомоги.	2	2		
11.	Підготовка до гінекологічних операцій, знеболення та післяопераційний догляд.	2	2		
	Підготовка до акушерських операцій, знеболення та післяопераційний догляд.	2	2		
12.	Плодоруйнуючі операції: сучасні покази до операції, знеболення та техніка оперативних втручань.			2	
13.	Акушерські щипці: сучасні покази до операції, знеболення та техніка накладення щипців.			2	
14.	Первинна реанімація новонародженого в пологовій залі. Інтенсивна терапія новонароджених у відділенні реанімації.		2		
15.	Ранні та пізні ускладнення після кесарева розтину.		2		
16.	Травматичне пошкодження статевих шляхів.	2	2		
17.	Ведення хворих після патологічної крововтрати.	2	2		
18.	Ведення хворих із апоплексією яєчника.		2		
19.	Ведення передчасних пологів.	2	2		
20.	Ведення хворих із ектопічної вагітністю. Операція на додатках матки.		2		
21.	Тромбоемболічні ускладнення. Особливості надання невідкладної допомоги.	2	2	2	
Разом		20	40	12	14
ВХІДНИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ					
			2		2
ЗАКЛЮЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ					
			2		2
ПІДСУМКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ					
			2		2
РАЗОМ					
		20	46	12	78

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

лекцій циклу тематичного удосконалення

«Вибрані питання невідкладних станів в акушерстві та гінекології»

№ з/п	Назва	Кількість годин
1.	Аномалії пологової діяльності: етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Надання невідкладної допомоги при аномаліях пологової діяльності.	2
2.	Кровотечі в другій половині вагітності: діагностика та принципи надання невідкладної допомоги.	2
3.	Особливості перебігу бронхіальної астми при вагітності, пологах і післяпологовому періоді. Принципи надання невідкладної допомоги.	2
4.	Тубооваріальні утворення в гінекології: діагностика та принципи надання невідкладної допомоги.	2
5.	Підготовка до акушерських операцій, знеболення та післяопераційний догляд.	2
6.	Підготовка до гінекологічних операцій, знеболення та післяопераційний догляд.	2
7.	Травматичне пошкодження статевих шляхів.	2
8.	Ведення хворих після патологічної крововтрати.	2
9.	Ведення передчасних пологів.	2
10.	ТромбоеMBOLічні ускладнення. Особливості надання невідкладної допомоги.	2
УСЬОГО годин:		20

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

практичних занять циклу тематичного удосконалення «Вибрані питання невідкладних станів в акушерстві та гінекології»

№ з/п	Назва	Кількість годин
1.	Вхідний контроль знань	2
2.	Аномалії пологової діяльності: етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Надання невідкладної допомоги при аномаліях пологової діяльності.	2
3.	Кровотечі в першій половині вагітності: діагностика та принципи надання невідкладної допомоги.	2
4.	Кровотечі в другій половині вагітності: діагностика та принципи надання невідкладної допомоги.	2
5.	Кровотечі в ранньому і пізньому післяпологовому періодах: діагностика та принципи надання невідкладної допомоги.	2
6.	Ектопічна вагітність. Сучасна діагностика і надання невідкладної допомоги.	2
7.	Особливості перебігу вагітності, пологів і післяпологового періоду при порушеннях ритму. Невідкладна допомога.	2
8.	Особливості перебігу бронхіальної астми при вагітності, пологах і післяпологовому періоді. Принципи надання невідкладної допомоги.	2
9.	Особливості перебігу вагітності, пологів і післяпологового періоду при специфічних та неспецифічних захворюваннях легень. Невідкладна допомога.	2
10.	Перекрути кісти яєчника: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи терапії.	2
11.	Тубооваріальні утворення в гінекології: діагностика та принципи надання невідкладної допомоги.	2
12.	Підготовка до гінекологічних операцій, знеболення та післяопераційний догляд.	2

13.	Підготовка до акушерських операцій, знеболення та післяопераційний догляд.	2
14.	Первинна реанімація новонародженого в пологовій залі. Інтенсивна терапія новонароджених у відділенні реанімації.	2
15.	Ранні та пізні ускладнення після кесарева розтину.	2
16.	Травматичне пошкодження статевих шляхів.	2
17.	Ведення хворих після патологічної крововтрати.	2
18.	Ведення хворих із апоплексією яєчника.	2
19.	Ведення передчасних пологів.	2
20.	Ведення хворих із ектопічної вагітністю. Операція на додатках матки.	2
21.	Тромбоемболічні ускладнення. Особливості надання невідкладної допомоги.	2
22.	ЗАКЛЮЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ	2
23.	ПІДСУМКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ	2
УСЬОГО годин:		46

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

семінарських занять циклу тематичного удосконалення

«Вибрані питання невідкладних станів в акушерстві та гінекології»

№ з/п	Назва	Кількість годин
1.	Аномалії пологової діяльності: етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Надання невідкладної допомоги при аномаліях пологової діяльності.	2
2.	Особливості перебігу вагітності, пологів і післяпологового періоду при порушеннях ритму. Невідкладна допомога.	2
3.	Особливості перебігу бронхіальної астми при вагітності, пологах і післяпологовому періоді. Принципи надання невідкладної допомоги.	2
4.	Плодоруйнуючі операції: сучасні покази до операції, знеболення та техніка оперативних втручань.	2
5.	Акушерські щипці: сучасні покази до операції, знеболення та техніка накладення щипців.	
6.	Тромбоемболічні ускладнення. Особливості надання невідкладної допомоги.	
УСЬОГО годин:		12

Список рекомендованої літератури

Список обов'язкової літератури

1. Антенатальний догляд при багатоплідній вагітності: навч. посіб.
/ В. І. Бойко, І. М. Нікітіна, Н. В. Калашник. — Суми : СумДУ, 2016. — 105 с.
2. Первинний рак маткових труб: монографія
/ А. М. Романюк, Н. І. Гирявенко, М. С. Линдін, В. В. Сікора ; за заг. ред. А.М. Романюка. — Суми : СумДУ, 2019. — 110 с.
3. Сучасні підходи до діагностики та лікування доброякісних пухлин яєчників: навч. посіб. / В. І. Бойко, Н. В. Калашник, А. В. Бойко. — Суми : СумДУ, 2019. — 267 с.
4. Акушерство: підручник
/ В. К. Ліхачов, Л. М. Добровольська, Т. Ю. Ляховська та ін. ; За ред. В.К. Ліхачова. — Полтава : Дивосвіт, 2015. — 336 с. + Гриф МОН.
5. Затримка розвитку плода: навч. посіб. / В. І. Бойко, І. М. Нікітіна. — Суми : СумДУ, 2015. — 80 с.
6. Тактика ведення вагітності и родов при различной патологии пуповины: учеб. пос.
/ В. И. Бойко, Н. А. Иконописцева, И. Н. Никитина, В. Ю. Яблуновская. — Сумы : СумГУ, 2015. — 50 с.
7. Медсестринство в акушерстві: навч. посіб.
/ М. Б. Шегедин, Г. М. Гутей, О. Б. Кунець, Р. Х. Лифар. — Вінниця : Нова Книга, 2015. — 176 с. + Гриф МОН.
8. Акушерство і гінекологія: підручник: у 2-х кн. Кн.1 :
Акушерство/ В. І. Грищенко, М. О. Щербина, Б. М. Венцківський та ін. ;
За ред.: В.І. Грищенка, М.О. Щербини. — 2-ге вид., випр. — К. :
Медицина, 2015. — 424 с. + Гриф МОЗ.

9. USMLE Step 2 CK: Obstetrics/Gynecology: Lecture Notes / Editors W.G. Cvetnic, E. Pino. — New York : Kaplan, 2019. — 291 p.
10. Кесарів розтин у сучасному акушерстві: навч. посіб. / Н. В. Калашник, В. І. Бойко ; Ред. Н.В. Лисогуб. — Суми : СумДУ, 2016. — 72 с.
11. Оперативна гінекологія: навч. посіб.
/ Ю. С. Паращук, М. Г. Грищенко, В. Ю. Паращук, Р. А. Сафонов. — Х. : Харківський нац. мед. ун-т, 2017. — 132 с.
12. Акушерські кровотечі: навч. посіб. / В. І. Бойко, Т. В. Бабар. — Суми : СумДУ, 2017. — 118 с.
13. Акушерство та гінекологія: навч. посіб. / М. А. Болотна, В. І. Бойко, Т. В. Бабар. — Суми : СумДУ, 2018. — 307 с.
14. Hacker and Moore's Essentials of Obstetrics and Gynecology/ N. F. Hacker, J. C. Gambone, C. J. Nobel. — 6th edition. — Philadelphia : Elsevier, 2016. — 497 p.
15. Акушерство і гінекологія: підручник: у 2-х кн. Кн.1 : Акушерство
/ В. І. Грищенко, М. О. Щербина, Б. М. Венцківський та ін. ; за ред.: В.І. Грищенка, М.О. Щербини. — 3-тє вид., випр. — К. : Медицина, 2017. — 424 с. + Гриф МОЗ, Гриф МОН.
16. Акушерство і гінекологія: підручник: у 2-х кн. Кн.2 : Гінекологія
/ В. І. Грищенко, М. О. Щербина, Б. М. Венцківський та ін. ; за ред.: В.І. Грищенка, М.О. Щербини. — 2-ге вид., випр. — К. : Медицина, 2017. — 376 с. + Гриф МОЗ, Гриф МОН.
17. Акушерство: учебник
/ В. К. Лихачев, Л. М. Добровольская, Е. А. Тарановская и др. ; под ред. В.К. Лихачева. — Винница : Нова Книга, 2017. — 288 с. + Гриф МОН.
18. Obstetrics and gynecology: in two volumes: textbook. Vol.2 : Gynecology
/ V. I. Gryshchenko, M. O. Shcherbina, B. M. Ventskivskyi etc. ; edit. by: V.I. Gryshchenko, M.O. Shcherbina. — 2-nd edition. — К. : AUS Medicine Publishing, 2018. — 352 p. + Гриф МОЗ.

19. Obstetrics and gynecology: in two volumes: textbook. Vol.1 : Obstetrics / V. I. Gryshchenko, M. O. Shcherbina, B. M. Ventskivskyi etc. ; edit. by: V.I. Gryshchenko, M.O. Shcherbina. — 2-nd edition. — К. : AUS Medicine Publishing, 2018. — 392 p. + Гриф МОЗ.

Накази міністерства охорони здоров'я рекомендовані для підготовки

1. От 08.06.2007 № 312 Первичная реанимация и послереанимационная помощь новорожденным .
2. От 29.12.2003 № 620 Об организации предоставления стационарной акушерско-гинекологической и неонатальной помощи в Украине.
3. Від 15.12.2003 № 582 Про затвердження клінічних протоколів з акушерської та гінекологічної допомоги.
4. від 31.12.2004 № 676 Про затвердження клінічних протоколів з акушерської та гінекологічної допомоги.
5. Від 03.11.2008 № 624 Про внесення змін до наказу МОЗ України від 15 грудня 2003 року № 582 “Про затвердження клінічних протоколів з акушерської та гінекологічної допомоги”, наказу МОЗ від 31.12.2004 року № 676 “Про затвердження клінічних протоколів з акушерської та гінекологічної допомоги”.
6. Від 27.12.2006 № 900 Про затвердження клінічного протоколу з акушерської допомоги "Дистрес плода при вагітності".
7. Від 27.12.2006 № 899 Про затвердження клінічного протоколу з акушерської допомоги "Тазове передлежання плода".
8. Від 23.12.2008 №771 Про затвердження Інструкції про порядок застосування допоміжних репродуктивних технологій.
9. Від 27.12.2006 № 901 Про затвердження клінічного протоколу з акушерської допомоги "Переношена вагітність".
10. Від 27.12.2006 № 905 Про затвердження клінічного протоколу з акушерської та гінекологічної допомоги "Планування сім'ї".

11. Від 27.12.2006 № 906 Про затвердження клінічного протоколу з акушерської допомоги "Перинатальні інфекції".

12.

Список додаткової літератури

13. Obstetrics and gynecology: in two volumes: textbook. Vol.1 : Obstetrics / V. I. Gryshchenko, M. O. Shcherbina, B. M. Ventskivskyi etc. ; edit. by: V.I. Gryshchenko, M.O. Shcherbina. – 2-nd edition. – К. : AUS Medicine Publishing, 2018. – 392 p.

14. Guidelines Obstetrics / A. Senchuk, I. Chermak, I. Ventskivska, D. Martynova, V. Boyko. – Private Higher Educational Establishment «Kyiv Medical University», 2020. – 204 p.

15. Guidelines Pathological obstetrics / A. Senchuk, I. Chermak, I. Ventskivska, D. Martynova, V. Boyko. – Private Higher Educational Establishment «Kyiv Medical University», 2021. – 210 p.

16. Williams Obstetrics by F.Gary Cunningham, 26th edition: 2022 -McGraw-Hill Education.-3745 p.

17. Obstetrics/Gynecology: Lecture Notes / Editors W.G. Cvetnic, E. Pino. – New York : Kaplan, 2019. – 291 p.

18. Obstetrics / I.Z. Gladchuk, I. A. Ancheva. – Vinnytsia, Nova Knyha 2021. – 282 p.

19. William Gynecology, Fourth Edition by Barbara L. Hoffman, John O.Schorge, Lisa M. Halvorson, Cherine A. Hamid, Marlen M. Corton, Joseph I. Schaffer. Mc Graw-Hill Education. New York. 2020.- 1323 p.

20. Te Linde's Operative Gynecology. Twelve edition. Victoria L. Handa, Linda Van Li. Hardcover edition. New York, 2019. - 339 p.

21. Oxford Texbook of Obstetrics and Gynecology / Sabaratram Arulkumaran, Wiliam Ledger, Lynette Denny, Stergios Doumouchtsis – Oxford University Press, 2020, 928 p.

22. Pragmatic obstetrics and gynecology: підручник англійською мовою Markin L.B., Zimenkovsky A.B., Podolskyi Vol.V. and other, LNMU name after Danylo Halytsky, 2021. – 236 p.

Інформаційні ресурси, що містять матеріали для підготовки

1. «Международная академия современного медицинского образования» (МАСМО) <https://edumed.org.ua/>
2. Международное интернет-сообщество специалистов ультразвуковой диагностики <https://www.usclub.ru/article/item/about>
3. UZSCHOOL IC <https://uzschool.org/ua>
4. «Український медичний часопис» <https://www.umj.com.ua/>
5. Журнал «МІЖНАРОДНИЙ ЖУРНАЛ ПЕДІАТРІЇ, АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ» <http://medlib.dp.gov.ua/jirbis2/ua/medical-periodes/fond-publications-list/231-mizhnarodnij-zhurnal-pediatrici-akusherstva-ta-ginekologiji.html>
6. Журнал «Актуальні питання педіатрії, акушерства та гінекології» <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/act-pit-pediatr>
7. Український портал ультразвукової діагностики <http://ultrasound.net.ua/>

Розробники: к. мед. н., доц. А. Б. Сухарев